

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

Inspektionen för vård och omsorg
Box 423
701 48 Örebro

REDOVISNING ENLIGT BEGÄRAN EFTER TILLSYNSBESLUT GÄLLANDE ANSVAR FÖR MEDICINSK VÅRD OCH BEHANDLING AV ÄLDRE PRESONER BOENDE PÅ SÄBO, MED MISSTÄNKT ELLER KONSTATERAD COVID-19

Med utgångspunkt i den redovisning som lämnats av Region Västmanland i januari 2021 har Inspektionen för Vård och Omsorg begärt en uppföljande redovisning senast den 15 september 2021 utifrån följande punkter:

- Hur regionen har följt upp vidtagna åtgärder samt i relevant utsträckning en beskrivning av vilken effekt åtgärderna har fått.
- Om vidtagna åtgärder ännu inte följts upp, begär IVO en redovisning för hur man planerar att följa upp att vidtagna åtgärder får avsedd effekt, inklusive en detaljerad tidplan.
- Eventuellt andra åtgärder som vidtagits och som regionen inte tidigare redovisat till IVO. Även här önskar IVO en redovisning av hur regionen har följt upp och/eller planerar att följa upp att åtgärderna får avsedd effekt, inklusive en beskrivning av effekten av vidtagna åtgärder. För ej genomförd uppföljning önskas en detaljerad tidplan.

Redovisning ska omfatta såväl åtgärder som rör regionens huvudmannans ansvar som ansvar som vårdgivare.

Region Västmanland vill därför inkomma med följande redogörelse. Redovisningen görs utifrån tidigare redovisning av vidtagna och planerade åtgärder (kursiv text), först i huvudmannaperspektiv och därefter i vårdgivarperspektiv. Redovisningen innefattar en uppföljande lägesbeskrivning utifrån tidigare redovisning samt beskrivning av andra åtgärder som tillkommit. Efter varje perspektiv följer en tabell som sammanfattar åtgärder och status. Slutligen beskrivs hur regionen bedömer effekten av de vidtagna åtgärderna.

Vidtagna och planerade åtgärder från Region Västmanland som huvudman

- *Utökade samverkansformer mellan vårdcentraler och kommunens olika utförare har etablerats under pandemin och behöver fortsätta att utvecklas och formaliseras framåt. I region Västmanland är förutsättningarna skiftande i länets olika delar. Utmaningarna är mindre på små orter där antalet aktörer är få, medan det exempelvis inom Västerås stad finns ett stort antal utförare såväl inom regionens som kommunens ansvarsområden. Här behöver extra resurser läggas på att identifiera fungerande samverkansformer, se över*

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

befintliga avtal och rutiner samt fastställa gemensamma former för uppföljning och utveckling.

I Västerås stad har samverkan etablerats på två nya nivåer (chefer + utförare) vilket utvärderas och förfinas löpande. Inom ramen för utvecklingsarbetet Nära vård Region Västmanland pågår också ett flertal projekt och försöksverksamheter som syftar till att förstärka och hitta nya former för en patientcentrerad samverkan mellan region och kommun. Bland dessa kan särskilt nämnas utökad mobilitet, inkluderande palliativ verksamhet och utvecklingen av närsjukvårdsplatser med möjlighet till direktinläggning.

Chefsforum som är ett samverkansorgan mellan region och kommuner i Västmanland har gett uppdraget att revidera gällande Avtal om läkarmedverkan och tillhörande uppföljningsmodell inför 2022. Revideringen som ska syfta till att förbättra och tydliggöra samverkan utförs av representanter från Vårdval primärvård, kommunföreträdare samt samordnas av Enheten för välfärd inom Region Västmanland.

Ett nätverk för primärvårdens SÄBO-läkare har under våren startats av Vårdval primärvårds medicinska rådgivare med stöd från Geriatriken och Palliativa enheten. Syftet är att nätverket ska fungera som ett forum för kunskapsutveckling, där man ska kunna diskutera svåra etiska frågeställningar och bjuda in föreläsare kring aktuella ämnen. Målsättningen är också att bjuda in sköterskor och medicinska ansvariga från kommunen för gemensam dialog och kompetenshöjning inom relevanta områden. Vid nätverkets första möte presenterades den journalgenomgång av samtliga SÄBO-patienter som fått covid under pandemins första år. Den efterföljande diskussionen gällde bland annat brytpunktsamtal, VILS-beslut, HLR, vårdnivå, medicinsk behandling, syrgasbehandling, smittspridning och skyddsutrustning. Kommande planerade träffar kommer bl a att behandla projektet Äldrepsykiatri som drivs i regionen. En geriatriker kommer att föreläsa om polyfarmaci, där deltagarna får skicka in fall i förväg som ska diskuteras. Farmaceuter kommer att presentera sig och sin verksamhet och erbjuda sig att komma till SÄBO för att delta i läkemedelsgenomgångar. I oktober kommer det att hållas en utbildning i palliativt omhändertagande där även sjuksköterskor från SÄBO bjuds in.

- *Vårdval primärvård kommer att definiera ett fokusområde för medicinsk revision under 2021 som fokuserar på några av de nyckelområden som IVOs granskning påvisat brister inom, ex dokumentation av brytpunktssamtal. På så sätt kan också fungerande rutiner och goda exempel spridas mellan vårdcentraler och bidra till utvecklingen av arbetsformer mellan vårdgivarna.*

Utifrån den gemensamma uppföljning som enligt gällande rutiner görs årligen av kommunens ansvariga för boende och vårdcentral har en fördjupad sammanställning gjorts av Vårdval primärvård avseende 2020.

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

Analysen visar att det finns några områden som av många upplevs ha vissa brister och där fokus därför kommer att läggas i det lokala utvecklingsarbetet. Det handlar framförallt om:

- **Svårigheter att nå ansvarig läkare** – vissa boenden uppger att det är svårt att få kontakt med läkare vid akuta ärenden och svårt för kommunens personal att få direktkontakt med ansvarig läkare.
- **Svårt att få hembesök/hemsjukvårdsbesök** - samverkan vid planering av hembesök/hemsjukvårdsbesök upplevs ibland svår att få till.
- **Brytpunktssamtal** – här fanns brister framförallt i början av pandemin men tydliga förbättringar har sedan gjorts.
- **Handledning och fortbildning** – få anger att det har genomförts systematiska insatser inom dessa områden.
- **Vårdplaner** – Det har genomförts få gemensamt upprättade individuella vårdplaner.

Ansvaret för att åtgärda identifierade brister åligger respektive verksamhetschef. Dessa områden kommer även att utgöra grund för den årliga verksamhetsdialogen som sker mellan Vårdval primärvård och respektive vårdcentral som har uppdrag inom regionen, för att följa upp vidtagna åtgärder och effekter av dessa.

Uppföljningens resultat kommer också att utgöra input till översynen av samverkansavtalets utformning inför 2022. Både frågeformulärets utformning och processen för den gemensamma uppföljningen kommer att förbättras och vidareutvecklas efter dialoger med berörda i region och kommun.

Vårdval primärvård har också genomfört fördjupade medicinska revisioner av verksamheten på två vårdcentraler under det senaste året, där fokus bland annat har varit på patientgruppen 75 år och äldre. Revisionen har genomförts bl a genom journalgranskningar från ett slumpmässigt urval, genomgång av medicinska indikatorer och besöksstatistik samt kontakter med kommunens ansvariga. Förbättringsområden har kommunicerats löpande till vårdgivarna och en rad åtgärder har vidtagits för att förbättra omhändertagandet och samverkan kring denna målgrupp. Systematisk uppföljning kommer att göras återkommande under det närmaste året, för att säkerställa varaktiga förbättringar och vid behov uppmärksamma ytterligare åtgärder.

- *Vårdval primärvård kommer att genomföra en översyn av fördelningen av SÄBON och andra boendeformer mellan vårdcentralerna i de olika kommunerna för att säkerställa att varje vårdgivare har ett rimligt uppdrag avseende denna målgrupp.*

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

Översyn har gjorts av Vårdval primärvård vilket hittills lett till förändringar i Västerås stad samt Köpings kommun. Förändringar kommer att göras i Sala kommun vid årsskiftet 2021-2022.

- *Inom ramen för ett pågående översynsarbete av regionens primärvårdsprogram och ersättningssystem kommer särskilt förutsättningarna för att utföra uppdraget gentemot målgruppen att utvärderas och vid behov förstärkas.*

Ett principiellt förslag till primärvårdsprogram är framtaget med förändringar i både uppdrag och ersättning inom Vårdval Västmanland. Det är dock ännu inte beslutat politiskt. Förslaget innehåller bl a tydligare krav på fast läkarkontakt och kontinuitet samt stöd till kommunens vård- och omsorgspersonal. En resursförstärkning riktad till andelen listade >75 år föreslås också genom en ökad kapitering, för att exempelvis möjliggöra mer läkarstöd och stärka samverkan med kommunerna. Även en höjd ersättning till korttidsboenden föreslås, för att säkerställa rätt nivå på insatser för de patienter som vistas där.

Även inom ramen för utvecklingen av Nära vård pågår flera utvecklingsarbeten där vårdcentralerna är delaktiga och som syftar till att stärka stödet till målgruppen. Ett viktigt område rör åtgärder för att säkerställa fast läkarkontakt och ett högt kontinuitetsindex för boende på SÄBO. Ett annat utvecklingsarbete fokuserar på att, tillsammans med kommunens personal, identifiera nya arbetssätt och samverkansformer för att stärka det gemensamma arbetet gentemot de äldre.

- *Under 2021 påbörjas ett utvecklingsarbete för att utöka den mobila verksamheten i hela länet. Detta projekt är ett led i utvecklingen av Nära vård. Utvecklingen av mobil verksamhet kommer att ske lokalt i Västmanlands fyra noder (Västerås, Sala, Köping, Fagersta). Arbetet med att ta fram nya gemensamma arbetssätt kommer att genomföras i arbetsgrupper där region, vårdcentraler och kommun arbetar tillsammans.*

Inom Program Nära vård pågår ett omfattande arbete med att skapa utökad mobil verksamhet i Västmanlands fyra noder (Västerås, Sala, Köping och Fagersta). Inom respektive nod pågår ett projekt där både region och kommun arbetar tillsammans för att identifiera nya gemensamma mobila arbetssätt utgående från patientens behov. Arbetet startade tidigt 2021 och pilotverksamhet planeras starta sent 2021. Under 2022 kommer de nya arbetssätten att testas och utvärderas. Arbetet är omfattande och den långsiktiga tidsplanen är att Västmanland har en etablerad mobil verksamhet där region och kommun arbetar med äkta teamsamverkan tillsammans 1 januari 2023. Regionens AH-team som arbetar med specialiserad palliativ

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

vård i hemmet deltar i arbetet och har även ett eget pågående projekt med syfte att förbättra jämlikheten i den specialiserade palliativa vården i Västmanland.

- *Regionens palliativa rådgivningsteam kommer under 2021 att utöka sitt uppdrag med att även omfatta palliativt rådgivningsstöd och utbildningsinsatser till kommunernas verksamheter i hela länet. Arbetet startar med ett utvecklingsprojekt.*

Regionens palliativa rådgivningsteam arbetar med ett pågående projekt, *Palliativt kunskapslyft i Västmanland*. Projektet innebär att regionens palliativa rådgivningsteam har utökat sitt uppdrag och nu genomför utbildningar i allmän palliativ vård i alla Västmanlands kommuner på kommunernas särskilda boenden. Utbildning och diplomering av palliativa ombud på särskilda boenden sker inom projektet och ett nätverk med palliativa ombud byggs upp. Projektet pågår året ut och har emottagits mycket väl. En fortsättning och utökning av projektet planeras från 2022. Palliativa rådgivningsteamet har även genomfört utbildningstillfällen i Palliativ vård för regionens läkare via den digitala plattformen TEAMS.

Tabell 1. Sammanställning av åtgärder som rör huvudmannans ansvar

Åtgärd	Ansvarig	Status	Uppföljning
Nya samverkansnivåer i Västerås	Vårdval Primärvård/ Västerås stad	Genomfört	Löpande
Reviderat avtal läkarmedverkan	Chefsforum	Pågående, klart 2021	Årligen
Etablera nätverk för SÄBO-läkare	Vårdval primärvård	Klart	Tertial
Definiera fokusområde för medicinsk revision	Vårdval primärvård	Klart	Delår/år
Fördjupade uppföljningar vid två vårdcentraler	Vårdval primärvård	Pågår	Halvår
Översyn av fördelning av SÄBO	Vårdval primärvård	Klart	Årligen
Revidering av primärvårdsprogram	Vårdval primärvård	Pågående	Årligen
Framtagande av mellan vårdcentraler och kommun gemensamma rutiner för SÄBO och hemsjukvård	Vårdval primärvård	Start hösten 2021, klart 2022	Årligen
Utökad mobil verksamhet	Program Nära vård	Pågående, klart 2023	Inom resp. projekt
Utökad palliativ rådgivningsstöd	Program Nära vård	Pågår inom projekt Palliativt kunskapslyft i Västmanland	Inom berört projekt inför 2022
Utvecklingsarbete fast läkarkontakt och ökad kontinuitet	Vårdval primärvård	Pågående, klart hösten 2022	

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

**Vidtagna och planerade åtgärder från Region Västmanland som vårdgivare
(Intraprenad Vårdcentraler Region Västmanland)**

Vidtagna och planerade åtgärder vid den granskade vårdcentralen

- *Tidsangivna dagliga ronder både per telefon och på plats av läkare från Sala Väsby vårdcentral på boende där enbart covid-19-smittade särskilt boende patienter (härefter SÄBO-patienter) vistas. VIP-telefonnummer till vårdcentralen för snabb kontakt befintligt sedan tidigare. Gruppbrevlåda i digitaliserat system för kontakt mellan vårdcentral och kommunpersonal vid SÄBO är upprättad.*
- *Tidsangivna planerade ronder på plats av läkare från Sala Väsby vårdcentral på boende där icke smittade SÄBO-patienter vistas. VIP-telefonnummer till vårdcentralen för snabb kontakt finns sedan tidigare. Gruppbrevlåda i digitaliserat system för kontakt mellan vårdcentral och kommunpersonal vid SÄBO är upprättad.*
- *Vid granskning utförd av MLA vid Sala Väsby vårdcentral uppmärksammades kunskapsbrist kring hygienrutiner hos personal i kommunen. Dialog har skett i samverkan med medicinsk ansvarig sjuksköterska i kommunen (härefter MAS) där Enheten för smittskydd och vårdhygien utfört dialog och utbildning för ett korrekt arbetssätt mot spridning av covid-19. Rutiner är upprättade.*
- *Ny rutin i samverkan mellan Sala Väsby vårdcentral och Sala kommun är skapad för vårdflöde kring smittad patient utifrån ökad kunskap kring pandemin.*
- *Veckomöte med ansvariga chefer för Sala ambulans, Sala kommun, Sala sjukhus och annan vårdcentral i Sala samt Sala Väsby vårdcentral i samverkan kring patienter i hemsjukvård, hemtjänst och SÄBO i pandemisituationen.*
- *Säkerställande av att journalanteckningar vid SÄBO-ronder dokumenteras i journal dagligen för att kunna följa flöde.*
- *Säkerställande av att rondande läkare på SÄBO har kännedom om upprättat dokument om dokumentation och flöde kring SÄBO-patient med eller utan covid-19-diagnos.*
- *Ökad kommunikation mellan Sala Väsby vårdcentral och kommunens chefer och SÄBO om smittad patient, om öppning och stängning av nybildad covid-19-SÄBO dit patienter med konstaterad covid-19 flyttas.*
- *Bibehålla kontaktnät mellan Sala Väsby vårdcentral och Sala Kommun veckovis, med möjlighet till upptrappning vid behov.*
- *Fortsatt fysisk rond på alla SÄBO i Sala kommun enligt uppdrag.*
- *Fortsatt fysisk och daglig rond hos alla covid-19-positiva SÄBO-patienter för bedömning av vårdnivå.*

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

- *Fortsatt tät dialog och support från Sala Väsby vårdcentralers läkare, sjuksköterskor samt chefer till vård- och omsorgspersonal på SÄBO och Sala Kommun.*

Den granskade enheten har vidtagit åtgärder och arbetar fortsatt med att:

- runda alla boenden på plats varje vecka
- säkerställa VIP-telefonnummer till vårdcentralen för SÄBO
- prioritera hembesök
- säkerställa funktionsbrevlådor i journalsystem som vittjas x flera varje dag där meddelande gällande patient mellan SÄBO och vårdcentral möjliggörs.
- genomföra brytpunktssamtal vilket åligger varje läkare och tas upp på läkarmöte som påminnelse
- delta i Nätverksmöten för SÄBO-läkare som Vårdval primärvård ordnar
- samverka starkt med kommunens vård- och omsorgsorganisation med fram till sommaren möten varannan vecka, med möjlighet till tätare möten om pandemin eller annat så kräver

Vidtagna åtgärder gällande de Regiondrivna vårdcentralernas samtliga enheter

Information har gått ut till alla verksamhetschefer med uppdrag att genom journalgranskningar säkerställa att alla läkare med ansvar för SÄBO genomför:

- individuella bedömningar
- noggrann journaldokumentation
- uppföljning av hälsotillstånd
- hembesök när behov finns
- brytpunktssamtal

Uppföljning: 2021-09-23

Ansvarig: Direktör Intraprenad Vårdcentraler Region Västmanland

Gällande journaldokumentation säkerställs att alla uppgifter som behövs för en god och säker vård dokumenteras:

- aktuellt hälsotillstånd och medicinska bedömningar
- utredande och behandlande åtgärder samt bakgrund till dessa
- ordinationer och ordinationsorsak
- samtycken och återkallande av samtycke
- patientens önskemål om vård och behandling
- vårdplanering

Uppföljning: Regelbunden journalgranskning

Ansvarig: Verksamhetschef

Ansvaret för läkarinsatser till SÄBO är vårdcentralernas viktigaste uppdrag i pandemin och skall prioriteras:

- Fler ronder på anknutna SÄBO

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

- Hembesök om behov finns
- Kommunikation med patient och anhöriga
- Stöttande av kommunens medarbetare
- Provtagning och smittspårning
- Ansvarig läkare ska delta i nätverksträffar

Uppföljning: 2021-09-23
Ansvarig: Verksamhetschef

2020-08-05 genomfördes en egen uppföljning inom Intraprenad Vårdcentraler Region Västmanland om hur samtliga verksamheter arbetade med läkarinsatser på SÄBO under pandemin. En ny uppföljande inventering kommer genomföras 2021-09-23. I den övergripande journalgranskningen konstateras att förbättringar skett. Intraprenaden har upprepade gånger diskuterat IVO granskningen och beslutet i ledningsgruppen som består av samtliga verksamhetschefer inom de Regiondrivna vårdcentralerna.

Tabell 2. Sammanställning av åtgärder som rör vårdgivaransvar

Åtgärd	Ansvarig	Status	Uppföljning
Struktur för kontakt samt dagliga ronder på SÄBO	V-chef	Genomfört	Löpande
Ökat stöd till kommunens vård- och omsorgspersonal	V-chef och MLA	Genomfört	
Ny rutin för samverkan, vårdflöde covid-19	V-chef	Klart	Löpande
Ny struktur för samverkansmöten	Vårdval primärvård	Implementerat	
Säkerställa adekvat journaldokumentation	V-chef	Implementerat	Löpande
Säkerställa kännedom och följsamhet till instruktioner	V-chef	Pågående	Löpande

Effekt av vidtagna åtgärder inom Region Västmanland

De beskrivna åtgärderna i huvudman- och vårdgivarperspektiv omfattar både struktur- och processförändringar vilket utvärderas med struktur- och processmått. Att finna relevanta resultatmått är dock mer komplext. Som beskrivs ovan har Vårdval primärvård under det senaste året genomfört fördjupad medicinsk revision av verksamheten vid två vårdcentraler, där fokus bland annat har varit på patientgruppen 75 år och äldre. Förbättringsområden har kommunicerats löpande till vårdgivarna för att förbättra omhändertagandet och samverkan kring målgruppen. Parallellt med denna medicinska revision har Region Västmanland genomfört en övergripande journalgranskning av patienter avlidna med covid-19. Denna journalgranskning, med jämförelser mellan första och andra vågen, talar för att de genomförda åtgärderna haft tydlig effekt på identifierade förbättringsområden.

Slutsatser efter Region Västmanlands särskilda journalgranskning av patienter avlidna med covid-19 under andra vågen, boende på SÄBO:

Datum
2021-09-07
Vårt dnr
ANM200053
Ert dnr
3.5.1-21296/2020

- Minskad dödlighet från 25% under första vågen till 18%, sannolikt beroende på bättre testkapacitet, förändrad behandling samt vaccination.
- Bedömningen är att vård har givits på rätt vårdnivå och att fler har sjukhusvårdats.
- Fler fysiska läkarbesök har gjorts (ökning från 28% vid våg 1 till 79% vid våg 2)
- Brytpunktsamtal har genomförts i större utsträckning (förbättring från 42% vid våg 1 till 88% vid våg 2).
- Primärvårdens journalföring har förbättrats. Det går att följa hur bedömningar gjorts, vilka beslut som har tagits och hur de har kommunicerats med såväl patienter, närstående som vårdpersonal.

Som beskrivs ovan under vårdgivarperspektivet har även Intraprenad Vårdcentraler Region Västmanland vid intern uppföljning sett förbättringar gällande journaldokumentation. För fortsatt lärande på systemnivå och för att säkerställa att de förbättrade resultaten bibehålls, kommer Region Västmanland noggrant följa läget inom vården till boende på SÄBO som del i det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet samt den årliga uppföljningsprocessen.

Västerås ____ / ____ - 2021

Västerås ____ / ____ - 2021

Denise Norström
Region Västmanland
Regionstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Region Västmanland
Regiondirektör